

12.06.2018

Paulina Ryglowska-Stopka (https://plodnosc.pl/autor/paulina_ryglowska/)

Dieta bogata w żelazo zamiast pomóc, może zaszkodzić męskiej płodności

Hemochromatoza, czyli nadmierne przyswajanie żelaza z jedzenia czy suplementów diety, to choroba metaboliczna, która w znacznym stopniu wpływa na męską płodność. W tym przypadku dieta bogata w żelazo, tak często zalecana niepłodnym mężczyznom, może spowodować skutek odwrotny do zamierzonego.

Dieta bogata w żelazo poprawi męską płodność – takie zdanie można wielokrotnie przeczytać czy usłyszeć w kontekście leczenia męskiej niepłodności. I o ile to prawda, że niedobory tego pierwiastka mogą w znacznym stopniu wpływać na słabe parametry nasienia, o tyle ważniejsze jest, by przed zastosowaniem diety bogatej w żelazo albo suplementacji tego pierwiastka, zrobić dokładne badania. Może się bowiem okazać, że to nie niedobór, a nadmiar jest przyczyną obniżonego libido, dysfunkcji seksualnych czy poważnych problemów z płodnością. Czym jest hemochromatoza i jak wpływa na jakość plemników, pytamy specjalistów leczenia niepłodności.

Jak nadmiar żelaza może wpływać na jakość nasienia?

Hemochromatoza jest chorobą metaboliczną polegającą na nadmiernym gromadzeniu się żelaza w organizmie w postaci tzw. hemosyderyny. Udowodniono, że nadmiar tego pierwiastka może podtrzymywać stres oksydacyjny (<https://plodnosc.pl/plemniki-pod-presja-i-w-stresie-oto-powazna-przyczyna-meskiej-nieplodnosci/>), prowadząc do produkcji wolnych rodników. Zaburzają one proces produkcji spermy, czyli spermatogenezę, a także mają destrukcyjny wpływ na komórki jąder. W konsekwencji obserwuje się zmniejszoną liczbę plemników w nasieniu (a nawet azoospermie – brak plemników), a także obniżoną ich ruchliwość oraz nieprawidłową morfologię. W zaawansowanej hemochromatozie może dojść nawet do uszkodzenia przysadki mózgowej, powodując zaburzenia hormonalne.

Jakie mogą być przyczyny hemochromatozy?

Wszystko zależy od typu występującej hemochromatozy. W przypadku pierwotnej (wrodzonej) hemochromatozy przyczyną jest mutacja genetyczna, natomiast wtórna hemochromatoza może być spowodowana zarówno przez choroby wrodzone tj: talasemie, mukowiscydozę, jak i choroby nabyte tj.: przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu C, stłuszczenie wątroby, alkoholowa choroba wątroby.

WARTO WIEDZIEĆ: Objawami hemochromatozy mogą być: chroniczne zmęczenie, zapalenie stawów, marskość wątroby, zapalenie skóry, zapalenie pęcherza, cukrzyca typu 2, impotencja, obniżone libido, ból brzucha, biegunki, stany depresyjne, arytmia serca.

Co można zrobić, aby pozbyć się nadmiaru żelaza i poprawić jakość nasienia?

Przy stwierdzonym nadmiarze żelaza bardzo ważną rolę odgrywa dieta. Zaleca się eliminację produktów bogatych w żelazo – głównie czerwonego mięsa, podrobów, szpinaku, a także unikanie alkoholu, który wspomaga przyswajanie żelaza. W niektórych przypadkach stosuje się preparaty chelatujące żelazo.

W diecie oprócz produktów pochodzenia zwierzęcego (cielęcina, jajka, wołowina, podroby), które są źródłem żelaza hemowego, należy również unikać produktów roślinnych zawierających żelazo niehemowe, które co prawda wchłania się gorzej, ale w przypadku hemochromatozy może również znacząco wpływać na podwyższenie jego poziomu we krwi.

Do produktów tych należą m. in. komosa ryżowa, amarantus, niełuskany sezam, suszone owoce, algi morskie – szczególnie spirulina i chlorella w postaci suplementów diety oraz pokrzywa wchodząca w skład wielu herbat ziołowych.

Jeżeli w menu znajdują się już produkty bogate w żelazo, należy nie spożywać ich łącznie z produktami bogatymi w witaminę C (m. in. cytrusy, papryka, natka pietruszki, aronia), która poprawia jego wchłanianie.

Warto pamiętać również o substancjach, które hamują wchłanianie żelaza z przewodu pokarmowego. Należą do nich między innymi substancje taninowe znajdujące się w kawie i herbacie, kwas fitynowy występujący np. w płatkach owsianych oraz nasionach roślin strączkowych, duże ilości błonnika pokarmowego, nadmiar cynku (pestki dyni, migdały), a także fosforany, białka kazeinowe i serwatki zawarte w mleku i jego przetworach. Produkty te powinny znajdować się w codziennej diecie, dzięki czemu wchłanianie żelaza z przewodu pokarmowego będzie zredukowane.

Czy zalecenia, by dieta niepłodnych była bogata w żelazo, to niebezpieczna rutyna?

Niedobory żelaza w przypadku mężczyzn nie są obecnie częstym problemem.

W zdecydowanej większości mężczyźni stosują dietę bogatą w mięso i jego przetwory, jajka i inne produkty bogate w żelazo, dlatego nie należy z góry proponować pacjentom diety bogatej w żelazo, dopóki faktycznie nie sprawdzimy jego poziomu w organizmie. Żelazo, owszem, jest niezbędnym pierwiastkiem w naszym organizmie, jednak jego nadmiar może mieć bardzo groźne konsekwencje dla płodności.

Z uwagi na jego reaktywność i stymulowanie produkcji wolnych rodników, uszkadza narządy, a przy znacznym przekroczeniu norm może doprowadzić nawet do ich niewydolności. Kumuluje się w szczególności w wątrobie, trzustce, przyczyniając się do rozwoju marskości wątroby oraz cukrzycy typu 2.

Jakie badania w pierwszej kolejności powinien wykonać mężczyzna przed przystąpieniem do leczenia niepłodności – badanie nasienia czy określenie poziomu żelaza i innych pierwiastków?

Przeprowadzone badania wykazały znaczny związek pomiędzy suplementami antyoksydacyjnymi a parametrami nasienia. Podawanie suplementów, takich jak L-karnityna, selen, witamina C i witamina E może prowadzić do poprawy koncentracji, ruchliwości oraz morfologii plemników, a czasami nawet do zmniejszenia poziomu fragmentacji DNA.

Przeczytaj: Jak poprawić jakość nasienia – skuteczny sposób dla par starających się o dziecko (<https://plodnosc.pl/jak-poprawic-jakosc-plemnikow-sposob-ktory-stosuje-wiele-par-starajacych-sie-o-ciaze/>)

Zawsze przed wprowadzeniem terapii dietetycznej zaleca się wykonanie badań, które szczegółowo określą poziom poszczególnych składników mineralnych mających wpływ na jakość nasienia. Wtedy w razie konieczności wprowadza się odpowiednią suplementację. Należy jednak stwierdzić, iż w diagnostyce leczenia niepłodności najpierw należy wykonać badanie nasienia i w zależności od uzyskanych wyników zlecić ewentualnie dodatkowe badania.

Konsultacja medyczna:

Mgr Magdalena Imiołek: embriolog kliniczny, diagnosta laboratoryjny- Centrum Medyczne Angelius Provita

Mgr Małgorzata Siedlarek: dietetyk, Centrum Medyczne Angelius Provita

Dr n. med. Grzegorz Mańka: lekarz, specjalista ginekolog-położnik, specjalista endokrynologii ginekologicznej i rozrodczości- Centrum Medyczne Angelius Provita

Paulina Ryglowska-Stopka

(https://plodnosc.pl/autor/paulina_ryglowska/)

Autorka książki (jako Laura Lis) "Moje in vitro. Historia prawdziwa", w której pisze, że cuda się zdarzają i nigdy nie należy tracić nadziei.

Niepłodni Razem

Polubiono 6.7 tys. polubienia